

Nämndplan med budget 2025

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

1 Nämndplanens syfte och funktion i styrmodellen	3
2 Förutsättningar inför 2025	4
3 Mål och uppdrag	6
4 Ekonomisk sammanfattning.....	11
5 Organisation och basverksamhet.....	12

1 Nämndplanens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nämndplan. Nämndplanen utgår från kommunens vision och kommunfullmäktiges beslutade mål och budget. Planen sammanfattar och beskriver hur varje nämnd ska nå fastställda mål och uppdrag, beskriver planerade aktiviteter under det kommande året samt redovisar de ekonomiska ramarna på verksamhetsområdesnivå.

Nämndplanen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

Nytt för nämndplan 2025 är att respektive nämnds nulägesanalys förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar hanteras i kapitel fyra där en prioritering fastställs.

2 Förutsättningar inför 2025

2.1 Ordförande har ordet

Som ordförande ser jag att överförmyndarnämnden under 2025 fortsatt anpassas till den nya struktur som Överförmyndarsamverkan Alingsås Lerum Ale innebär. Jag ser nyfiket fram emot det fortsatta samarbetet med både Alingsås och Lerums överförmyndarnämnder och förvaltningsorganisationen i Alingsås. Jag kan konstatera att flytten av verksamheten från Ale kommun till Alingsås kommun gått bra och verksamheten har fungerat väl under hösten 2024. Det är en omställning för både nämnden och våra ställföreträdare men utgångspunkten är att samverkan långsiktigt kommer att stärka verksamheten. Bland annat har e-tjänsterna som öppnar upp för en betydligt bättre flexibilitet än tidigare för alla goda män och ställföreträdare, vilket jag ser som en positiv nyhet som till viss del underlättar deras hängivna arbete.

I nämndens risk- och konsekvensanalys har granskning av ställföreträdarnas årliga redovisning det näst högsta riskvärdet vilket kommer att ha särskilt fokus under 2025. Vårt uppdrag går ytterst ut på att säkerställa att enskilda huvudmän inte drabbas av t.ex. förskingring eller bedrägerier i olika former. Genom att arbeta proaktivt i granskningsarbetet är ambitionen att ställföreträdare får snabb återkoppling på sin redovisning och därmed kan åtgärda mindre brister tidigt. Ambitionen är också att i förekommande fall besluta om arvode avseende föregående år i samband med granskningen. Att ställföreträdare kan räkna med återkoppling på sin redovisning före sommaren är en viktig förutsättning, liksom att erbjuda utbildningar, för att både kunna rekrytera och behålla ställföreträdare med rätt kompetens.

Avslutningsvis vill jag belysa hela nämndens tacksamhet till våra goda män och ställföreträdare som gör det omöjliga möjligt, för många av kommunens invånare. Ni är våra hjältar!

2.2 Förbättrings- och utvecklingsområden

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har efter inspektion (2024-04-25, ärendebeteckning 203-505-2024) funnit anledning att rikta kritik mot överförmyndarnämnden i Ale kommun avseende följande:

- Överlämnande av redovisningshandlingar enligt 16 kap. 8 § föräldrabalken
- Motiveringsskyldighet
- Inhämmande av yttrande enligt 16 kap. 9 § föräldrabalken

Utifrån kritiken har verksamheten, som nu är i samverkan med Alingsås och Lerum, ändrat sina rutiner avseende ovanstående punkter. I och med sammanslagningen anses kritiken vara hanterad, då verksamheten redan arbetade på det sätt som Länsstyrelsen förespråkar.

Tidigare har bland annat utrymme för utvecklings- och förändringsarbete lyfts fram som en utmaning. Digitalisering lyfts fram som ett utvecklingsområde för nämnden. I denna fråga gjordes ett stort steg framåt i samband med att verksamheten flyttade, då mycket i Alingsås redan var digitalt.

2.3 Lagändringar som påverkar nämndens verksamheter

Den så kallade ställföreträdarutredningen som kom ut i maj 2021 (Gode män och förvaltare – en översyn, SOU 2021:36) har ännu inte blivit en proposition. Det finns i nuläget inga indikationer på att några förändringar av vikt är att vänta det närmaste året.

Nya socialtjänstlagen som väntas träda i kraft under 2025 kan indirekt komma att påverka även överförmyndarnämndens verksamhet. I nuläget är det svårt att dra några slutsatser om på vilket sätt. Det kan komma att medföra ett ökat antal anmälningar om behov av ställföreträdare från socialtjänsten, när fokus flyttas till förebyggande arbete. Det kan också medföra att socialtjänstens förebyggande arbete gör att färre behöver en ställföreträdare. Bedömningen är att effekterna av den nya lagen inte kommer kunna ses förrän om ett antal år.

2.4 Omvärldsfaktorer som påverkar nämndens verksamheter

Det svenska systemet bygger på att frivilliga lekmän åtar sig uppdraget som god man och förvaltare mot en ersättning som inte motsvarar det arbete som läggs ned. Så länge systemet inte förändras kommer verksamheten alltid att brottas med problematiken i att rekrytera framför allt förvaltare till så kallat svåra uppdrag. Hot, våld, oönskade besök, extremt många kontakter via t.ex. sms och liknande är inslag som är svåra att motivera för någon som förväntas utföra uppdraget på sin fritid mot ett mindre arvode. Bedömningen är att denna typ av uppdrag blivit fler de senaste åren. När det öppnas ett nytt boende i kommunen, i privat regi, för personer med komplex problematik blir det särskilt påtagligt. Överförmyndarnämnden får sällan information om att ett nytt boende ska öppna och behovet av tio nya förvaltare kan uppstå oväntat.

Med samhällets ökade digitalisering ställs ställföreträdare inför fler och fler utmaningar i att fullgöra sina uppdrag. Detta då det idag vare sig finns ett nationellt ställföreträdarregister eller en digital lösning för ställföreträdare att hantera frågor åt sin huvudman via egen digital legitimation.

Det digitala utanförskapet för personer med god man eller förvaltare är ständigt närvarande. Den som inte själv kan få ut ett bank-ID på grund av att hen exempelvis inte kan läsa eller skriva blir då exkluderad från stora delar av det digitala samhället. Att boka läkarbesök, logga in på olika myndigheters sidor, ta del av digital brevlåda och så vidare är helt enkelt inte tillgängligt för dessa personer.

Höjningen av prisbasbeloppet 2024 med cirka 9 procent räknas få genomslag på arvodet under 2025, varför det har beaktats i budgeten.

3 Mål och uppdrag

3.1 Av kommunfullmäktige fastställda riktningmål

3.1.1 Ett tryggare Ale

Förvaltningens plan för genomförande

Genom att fokusera på processerna kring årsräkningar stärks skyddet för den enskilde och minskar risken för både felaktigheter och att huvudmännen utsätts för bedrägligt beteende eller stöld. Att de förtroendevalda på ett tydligt sätt blir en del av nämndens interna kontroll genom att till exempel granska förvaltningens delegationsbeslut är ett viktigt moment i det arbetet.

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Ale kommuns grundläggande uppdrag är att utifrån kommunallagen möta kommunmedlemmarnas och andra intressenters behov och förväntningar på ett sätt som skapar både kollektiva fördelar och samhällsnytta inom kommunen som helhet; medborgarnytta. Samtidigt ska kommunen utifrån de ramar som lagstiftningen ger möta kommunmedlemmar, målgrupper och andra intressenters individuella behov utifrån ett kundperspektiv; kundnytta.

Förvaltningens plan för genomförande

Genom att samverka tillsammans med andra kommuner ökar nämndens digitala mognad och främjar både utveckling och implementering av nya tjänster som riktar sig till målgruppen än om kommunerna skulle gjort det var för sig. Genom de e-tjänster som finns etablerade inom överförmyndarsamverkan stärker nämnden sin digitala tillgänglighet vilket snabbar upp både handläggning och beslutsfattande i vissa ärendegrupper.

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Förvaltningens plan för genomförande

Genom att ingå avtalssamverkan "Överförmyndarsamverkan Alingsås Lerum Ale ökar möjligheterna till att effektivisera både arbetssätt och processer samt minskar sårbarheten i verksamheten. Inte minst bidrar samverkan till förbättrade möjligheter att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter genom att fler kommuner delar på utvecklings- och implementeringskostnader för nya e-tjänster vilket främjar de som vi ytterst är till för. Arbetet leds av förvaltningsorganisationen som är organisatoriskt placerad i Alingsås kommun.

3.2 Av kommunfullmäktige fastställda mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Förvaltningens plan för genomförande

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation. Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun. Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Förvaltningens plan för genomförande

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation. Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun.

Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Förvaltningens plan för genomförande

Då överförmyndarnämnden ingår i avtalsamverkan med Alingsås och Lerum så regleras det fortsatta utvecklingsarbetet inom avtalet.

Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska präglade våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Förvaltningens plan för genomförande

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation. Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun.

Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Förvaltningens plan för genomförande

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation. Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun.

Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

3.3 Av nämnden fastställda mål

3.3.1 Överförmyndarnämnden ska tidigt upptäcka och hantera brister i ställföreträdarens förvaltning för att skydda den enskilde från ekonomisk skada

Beskrivning

Överförmyndarnämnden ska tidigt upptäcka och hantera brister i ställföreträdarens förvaltning för att skydda den enskilde från ekonomisk skada.

Granskning av ställföreträdarnas årliga redovisning är det främsta verktyget i nämndens tillsyn. Målet har en tydlig koppling till risk- och väsentlighetsanalysen, där risken att enskilda drabbas på grund av förskingring och bedrägligt beteende hos ställföreträdare har det högsta riskvärdet.

En bieffekt av målet är att ställföreträdare får snabb återkoppling på sin redovisning och kan åtgärda eventuella mindre brister tidigt. I förekommande fall beslutas också om arvode avseende föregående år i samband med granskningen. Att ställföreträdare kan räkna med återkoppling på sin redovisning före sommaren är en viktig förutsättning för att kunna rekrytera och behålla ställföreträdare med rätt kompetens.

Mått
80 % av alla årsräkningar som har inkommit i tid ska vara färdiggranskade i slutet av juni 2025.
Alla årsräkningar ska vara påbörjade sista juni 2025, om inte särskilda skäl föreligger för enskilda årsräkningar.
Handläggningen av en enskild årsräkning får inte överstiga sju månader från det att den inkom, om inte särskilda skäl föreligger.
10 % av årsräkningarna ska genomgå djupgranskning (nivå 3). Bland dessa ska räkningar som granskats med anmärkning föregående år ingå. Övriga ska väljas ut genom stickprov och omfatta alla kategorier av förordnade ställföreträdare.

3.4 Av fullmäktige fastställda uppdrag

3.4.1 Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Förvaltningens plan för genomförande

Då överförmyndarnämnden ingår i avtalsamverkan med Alingsås och Lerum så regleras det fortsatta utvecklingsarbetet inom avtalet.

Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

3.4.2 Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning

Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Förvaltningens plan för genomförande

Då överförmyndarnämnden ingår i avtalsamverkan med Alingsås och Lerum så regleras det fortsatta utvecklingsarbetet inom avtalet.

3.4.3 Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Förvaltningens plan för genomförande

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation. Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun.

Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

4 Ekonomisk sammanfattning

4.1 Ekonomisk sammanställning

Besluts/verksamhetsområden	2024		2025
	Prognos	Budget	Budget
Belopp i tkr			
Kostnader	-2 922	-3 222	-3 252
Totalt	-2 922	-3 222	-3 252

Budgeten uppgår uppräknad i enlighet med kommunfullmäktiges budgetbeslut för 2025 till totalt 3 252 tkr.

Budgeten fördelas på tre områden där cirka 1200 tkr utgör arvoden till ställföreträdare och 150 tkr kostnader för Ale kommuns överförmyndarnämnd. Resterande cirka 1 900 tkr utgör Ale kommuns andel (27%) av Alingsås kommuns verksamhetskostnader som värdkommun för samverkan. Verksamhetskostnaden fördelas utifrån respektive kommuns andel av samverkansområdets totala invånarantal per den 31 december och faktureras respektive samverkanskommun. Arvoden till ställföreträdare och den politiska organisationens kostnader fördelas inte utan hanteras av respektive samverkanskommun.

Budgetstrukturen avviker inte från de underlag som låg till grund för kommunfullmäktiges beslut att ingå i överförmyndarsamverkan med Alingsås och Lerum.

5 Organisation och basverksamhet

5.1 Reglemente och nämndens uppdrag

Överförmyndarnämnden ansvarar enligt sitt reglemente för överförmyndarväsendet i kommunen. Nämnden fullgör de uppgifter som enligt lag eller annan författning ankommer på överförmyndarnämnd eller överförmyndare.

Ale kommun har sedan den 1 oktober 2024 ingått avtalssamverkan "Överförmyndarsamverkan Alingsås Lerum Ale" med Alingsås kommun som värdkommun. Chef och handläggare är organisatoriskt och fysiskt placerade i Alingsås kommun.

5.2 Beskrivning av basverksamhet

Överförmyndarnämndens tillsyn över ställföreträdare och förmyndare görs huvudsakligen genom att granska de årliga redovisningar ställföreträdare lämnar in före den 1 mars varje år. Parallellt med granskningen och under resten av året har verksamheten i uppdrag att sköta även övriga delar som ålägger överförmyndarnämnden.

Förvaltningsorganisation

Sedan den 1 oktober 2024 ingår överförmyndarnämnden i Ale kommun i Överförmyndarsamverkan Alingsås Lerum Ale med Alingsås kommun som värdkommun. Det innebär att chef och handläggare är anställda av Alingsås kommun som då har personalansvaret för verksamheten.